

نگاه تاریخی به بررسی اشعار قبرنوشته‌ها در شهرستان پیرانشهر

صالح امین پور^۱، مطلب اسمعیلی^۲

^۱ استادیار دانشگاه پیام نور

^۲ کارشناسی ارشد تاریخ (تاریخ ایران؛ دوره اسلامی) دانشگاه پیام نور مرکز سقز

چکیده

آداب تدفین و تکریم مردگان از جمله مهم‌ترین مظاهر فرهنگ‌ها و باورهای ملل و اقوام می‌باشد که امکان مطالعه‌ی محققان را بر اساس شکل، معماری و سنگ‌نیشته‌ها فراهم آورده است. از دیرباز در سرزمین کهن ما، آداب تدفین معرف فرهنگ ادیان و اقوام ایرانی بوده است. سنگ‌قبرها که اغلب فرصت ماندگاری بیشتری داشته‌اند، اسباب انتقال و تعریف باورها و رسوم رایج روزگار خویش را ممکن می‌ساخته‌اند. علاوه بر حکاکای آیات قرآنی، معرفی شخصیت و شغل متوفی با حکاکای تصویر حیوانات برتر و مقدس هم چون شیر و اسباب شغلی هم چون شانه، کمان و ... استفاده از اشعار از مهم‌ترین نقوش سنگ‌های قبور ایرانیان بوده است. در این تحقیق، با بررسی اشعار سنگ‌های قبرستان پیرانشهر، ضمن کشف زیباشناسی اشعار، تحلیلی جامعه‌شناسی که از مفاهیم مذکور ارائه شده است که می‌تواند مؤید بخشی از آداب و رسوم مردمان این سرزمین باشد. اعتقاد به معاد و برانگیختگی اموات، انسان‌دوستی، و آرزوی نشاط و شادی اموات از جمله مفاهیم سنگ‌های قبر گورستان پیرانشهر می‌باشد که نمود روشنی از دین‌مداری، آزادگی مردمان این سرزمین می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: پیرانشهر، گورستان، سنگ‌قبر، مزار، قبرنوشته.

مطالعات هنر و فرهنگ

دوره ۳، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷، صفحات ۲۰-۳۶